

Inhoudelijke reactie van de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen op de internetconsultatie Wet afbouw interlandelijke adoptie en vereenvoudiging identiteitsherstel

Utrecht, 31 maart 2026

De Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen is blij met de voorgestelde wetswijziging die adoptie mogelijk maakt nadat een pleegkind meerderjarig is geworden. Tegelijkertijd maken wij ons zorgen over de voorwaarden die gesteld worden aan de meerderjarigenadoptie.

Na meerderjarigheid pas duidelijkheid

Pleegkinderen staan tot hun 18^e verjaardag onder gezag. Ook kindbeschermingsmaatregelen lopen af met de 18^e verjaardag. Vanaf dat moment zijn pleegkinderen volwassen en mogen zij eigen keuzes maken, ook voor wat betreft omgang en/of contact met hun ouders en/of overige familieleden. Het is daarom goed voor te stellen dat pas na de 18de verjaardag echt duidelijk wordt in welke mate een pleegkind een familieband heeft en voelt met zijn of haar ouders of dat bijvoorbeeld deze familieband veel sterker gevoeld wordt met de pleegouder(s). Veelal zal de wens om deze familieband vastgelegd te zien in een afstammingsrelatie pas na de 18de verjaardag definitief duidelijk worden.

De huidige wetgeving, waarin het verzoek tot adoptie vóór de 18de verjaardag gedaan moet worden, zet pleegkinderen, pleegouders en juridische ouders onnodig onder druk. Dit gevoel wordt versterkt door het feit dat rechters op dit moment op verschillende wijze onderbouwen of beslissen of zij adoptie van meerderjarigen al dan niet toestaan. Het nieuwe wetsvoorstel geeft tijd en ruimte aan het kind om uit te zoeken hoe familiebanden gevoeld worden en om jeugdtrauma's te verwerken. Wij zijn blij dat deze wettelijke ruimte er voor pleegkinderen binnenkort hopelijk komt.

Voorwaarden voor meerderjarigenadoptie

In het voorgestelde nieuwe artikel 1:228a BW worden de voorwaarden voor meerderjarigenadoptie geformuleerd. De Memorie van Toelichting geeft aan dat er met deze voorwaarden aangesloten wordt bij de termijn die in artikel 19 van de Successiewet wordt gehanteerd om een kind dat gedurende de jeugd als een eigen kind is verzorgd en opgevoed gelijk te stellen met een eigen kind voor de heffing van erf- en schenkbelasting.

Het is begrijpelijk dat er voorwaarden worden gesteld aan de mogelijkheid van meerderjarigenadoptie en dat er aansluiting wordt gezocht bij een reeds in de wetgeving bestaande termijn. Op die manier wordt het gebruik gekaderd en wordt de rechtszekerheid vergroot. Door aan te sluiten bij de Successiewet wordt ook een zekere vorm van duurzaamheid en continuïteit in de opvoedingsrelatie gewaarborgd.

Volgens de Successiewet worden als pleegkinderen aangemerkt zij, die vóór het tijdstip waarop zij de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt dan wel het tijdstip waarop zij vóór die leeftijd in het huwelijk zijn getreden, gedurende ten minste vijf jaren uitsluitend door de pleegouder - dan wel uitsluitend door hem en zijn echtgenoot tezamen - als een eigen kind zijn onderhouden en opgevoed. De Successiewet stelt daarmee drie vereisten:

1. Opvoedingsvereiste: het pleegkind moet voor een periode van minstens vijf jaren zijn opgevoed door de pleegouder(s).
2. Onderhoudsvereiste: het pleegkind moet aantoonbaar door de pleegouder(s) zijn onderhouden.
3. Exclusiviteitsvereiste: het pleegkind moet *uitsluitend* door de pleegouder(s) zijn onderhouden en opgevoed.

Het wetsvoorstel en de Memorie van Toelichting stellen dat adoptie van een meerderjarig kind mogelijk is, “*indien het kind gedurende de minderjarigheid tenminste vijf jaren uitsluitend door de adoptant, of door de adoptant en diens echtgenoot, geregistreeerde partner of levensgezel, als behorende tot het gezin is **verzorgd** en **opgevoed**.*” De term ‘verzorgen’ is anders dan de term ‘onderhouden’ die de Successiewet gebruikt. Duidelijkheid op dit punt is noodzakelijk, aangezien nu niet duidelijk is of ook het onderhoudsvereiste uit artikel 19 Successiewet vervuld moet worden om in aanmerking te komen voor adoptie als meerderjarige.

Definitie 'pleegkind'

De meeste pleegkinderen in Nederland zullen formeel 'pleegkind' zijn, omdat hun pleegouders een pleegcontract hebben afgesloten met een pleegzorgaanbieder. In 2024 hebben 19.918 kinderen voor korte of langere tijd bij pleegouders gewoond in het kader van deze 'formele pleegzorg'.¹ Deze pleegkinderen zijn dus 'pleegkind' volgens de Jeugdwet. Pleegzorg wordt in de Jeugdwet omschreven als *“vorm van jeugdhulp waarbij een pleegouder een jeugdige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt”*.² Maar deze 'formele' Jeugdwet-pleegkinderen worden niet automatisch als 'pleegkind' aangemerkt voor fiscale wetgeving, waaronder de Successiewet. Dit komt omdat pleegouders, op grond van hun pleegcontract, een pleegvergoeding ontvangen van de pleegzorgaanbieder. Deze *“bijdrage in de kosten van het levensonderhoud ontvangen van een derde”* betekent dat niet automatisch kan worden aangenomen dat het kind uitsluitend door de pleegouder is onderhouden. Dit volgt ook uit het [besluit](#)³ van toenmalig Minister van Financiën De Jager uit 2010 waarin werd besloten dat *“de omstandigheid dat het pleegkind een verhoudingsgewijs onbelangrijk eigen inkomen had, of dat van een derde (bijvoorbeeld een voogdijvereniging) een bijdrage in de kosten van het levensonderhoud is ontvangen staat het vereiste onderhoud door de pleegouder niet in de weg, mits het deel dat ten laste van de pleegouder bleef, substantieel is.”* Wat vervolgens een substantieel deel is en welke bewijslast daar vervolgens aan wordt gesteld, is voor pleegouders niet duidelijk. Aansluiting zoeken bij de Successiewet geeft voor Jeugdwet-pleegkinderen géén rechtszekerheid, aangezien altijd naar de omstandigheden van het geval gekeken zal moeten worden of voldaan is aan het onderhouds- en exclusiviteitsvereiste.

Bovendien is dit in strijd met het uitgangspunt dat pleegouders, die op basis van een pleegcontract voor een pleegkind zorgen, nooit onderhoudsplichtig zijn voor hun pleegkind. Door het bieden van pleegvergoeding worden pleegouders in staat gesteld het pleegkind te verzorgen en op te voeden en wordt uitvoering gegeven aan de bijzondere onderhoudsplicht van de overheid.⁴ Ook deze pleegkinderen en pleegouders kunnen een sterke familieband met elkaar voelen. De pleegvergoeding maakt dat niet anders. Het lijkt ons niet de bedoeling en bijzonder pijnlijk om deze groep uit te sluiten van adoptie tijdens de meerderjarigheid. Het zou daarnaast

¹ Factsheet Pleegzorg 2024, *Jeugdzorg Nederland*: <https://www.pleegzorg.nl/sites/default/files/paragraph-files/Factsheet%20pleegzorg%202024.pdf>.

² Artikel 1.1 Jeugdwet.

³ Besluit van de Minister van Financiën van 5 juli 2010, nr. DGB2010/872M (*Stcrt.* 2010, 10783).

⁴ Hoge Raad 30 november 2007, ECLI:NL:2007:BA8447.

een grote mate van rechtsongelijkheid opleveren als adoptie wél mogelijk is gedurende de minderjarigheid, maar dat dit tijdens de meerderjarigheid plots niet of nauwelijks meer mogelijk is, enkel vanwege het feit dat een 'derde' (de pleegzorgaanbieder) financieel heeft bijgedragen aan het onderhoud in de vorm van pleegvergoeding.

Veruit de grootste groep pleegkinderen dreigt op dit moment buiten dit wetsvoorstel te vallen als het onderhoudsvereiste in combinatie met het exclusiviteitsvereiste uit artikel 19 Successiewet als voorwaarden voor meerderjarigenadoptie één op één worden overgenomen. De Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen roept daarom op om de groep pleegkinderen, die op grond van de Jeugdwet kunnen worden aangemerkt als 'pleegkind' niet te vergeten in dit wetsvoorstel. Het feit dat hun pleegouders pleegvergoeding (hebben) ontvangen, maakt niet dat tussen hen geen familieband gevoeld kan worden die adoptie als meerderjarige zou kunnen rechtvaardigen.

Conclusie

Concreet vraagt de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen om twee verbeteringen ten aanzien van dit wetsvoorstel:

1. Meer duidelijkheid over de termen 'verzorgen' en 'opvoeden' in het voorgestelde artikel 1:228a BW. Vanwege de woordelijke verschillen met artikel 19 Successiewet is nu onduidelijk in welke mate de vereisten uit artikel 19 Successiewet vervuld moeten zijn voordat adoptie voor meerderjarige pleegkinderen mogelijk is.
2. Vergeet pleegkinderen, die op grond van de Jeugdwet kunnen worden aangemerkt als 'pleegkind', niet in dit wetsvoorstel.